

Vår i sauhuset

Rett føring gjør lamming enklere og hjelp til med fødsel når det er nødvendig.

Skrevet av: ove.myklebust@nlr.no

Sauene bør være i hold gruppe 3 til 4 før lamming. Sauene vil då vere i god kondisjon i lamminga. Den siste månaden før lamming er det er fordel å gje silofør med minst 30 % tørrstoff. Viss ein har fint høy er det bra å gje det i tillegg. Fosterar tar meir plass den siste tida og grovfør med lite tørrstoff fører til at sauene blir tunge i vomma og i verste fall kan bukkinna på sauene sprekke og vi får vommi skinn. Lite tørrstoff i grovføret vil og føre til at sauene får i seg for lite grovfør og må ha meir kraftfôr. **Ikkje gje grovfør som inneheld jord og mygl.**

Til vaksne sauar må ein den siste månaden auka kraft fôrmengda og gje kraftfôr etter hold og antal foster. Vaksne sauar i greitt hold med 2 foster kan stå på 0,5 kg kraftfôr. Har dei 3 foster bør ein vere oppe i 0,7 kg kraftfôr før lamming. Det kan vere ein fordel å gje 20 gram E- vitaminkonsentrat til dyra den sist månaden. Påsettlamma, (livlamma) bør ein ikkje auka kraftføret til den siste månaden. Ein må her prøve å unngå store foster og vanskelige fødselar. Livlamma som har 2 foster er det anbefalt å gje 0,5 kg kraftfôr i gjennom heile vinteren til lamming. Har livlamma 1 foster kan ein dei siste 14 dagane gå ned til 0,3 kg kraftfôr.

Følg med på lamminga

Ver reinslig, forsiktig og bruk eingongshanskar ved fødselshjelp. Sauen kan trenge fødselshjelp dersom: Sauen har pressveir i meir enn 2 til 3 timar utan at det er kommen blære med fostervatn. Meir enn ein halv time frå fostervatn til lam kjem. Meir enn ein time frå første lam kom til neste lam byrjar å komma. Ein skal ikkje snu eit lam som kjem med bakbeina først. Dra det forsiktig ut. Kjem navlestrengen i klem ved bekkenet kan lammet trekke til seg slim. Kjem eit lam rette vegen med hovudet til sides er det ein fordel om ein set på tau på beina før ein rettar opp hovudet. Kjem lammet med hovud først er det ein fordel å ta tau over nakken på lammet før ein rettar opp beina.

Små lam kan ein hjelpe ut med å få fram ein fot, men store lam må ein ha fram begge beina. Sjå teikningar om hjelpemidlar til fødselshjelp tatt ut av boka «Helse og velferd hos sau»

Sjekk jur og spenar på sauene under lamming. Pass på at alle lamma får nok råmjølk. Dei treng 1,5 til 2 dl råmjølk første måltidet, alt etter størrelse på lammet. Får sauene 3 lam kan det vere ein fordel å mjølka den og gje alle lamma råmjølk frå flaske. Ein er då sikker på at lamma har fått råmjølk.

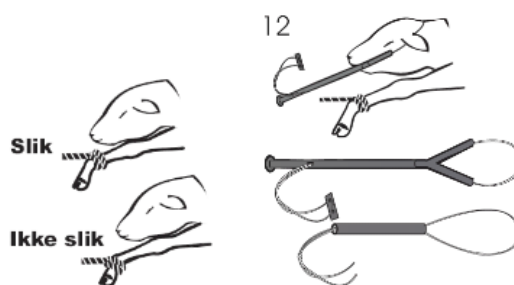
Les om undervenning av fosterlam og føring av kopplam i e-post versjonen av medlemsskrivet.

Få rette lukt på fosterlammet.

Målet må vere at alle dei vaksne sauene går med 2 lam. Ein vellykka undervenning av fosterlam gir ca. 1000 kr i ekstra inntekt. Ein god morsau er vanskiligare å lure til å ta eit lam som ikkje er hennar.

Lammar den sauene som skal ha 3 lam på same tid som den som skal få eit lam går det an å ta lammet frå mora når det blir fødd og over til fostermora når den held på å lamma. Dette blir som regel alltid vellykka. Ofte er lammet som skal setjast under fødd før sauene som skal ha lammet lammar. Til eldre lammet er til vanskiligare er det å setja under fostermora. Når sauene som skal ha fosterlammet er lamsjuk må ein utføre eit arbeid med lammet som skal setjast under. Ha klar fosterveske frå sau. Fyll i lunka vatn i ein balje på ca. 20 liter. Ha oppi zalosåpe eller 2 til 3 dl med optima PH hudvask. Ein del sauebønder har god erfaring med å ha salt i vatnet. Dypp heile lammet i denne blandinga, vask det grundig, utan å få vatn i nase eller

Evt. bruk av hjelpemidlar

Snorer: Over kodeleddet Slynge: bak nakken

Obs! Hygiene

lunger. La vatnet renna av lammet og ha på godt med fostervatn, spesielt på hovudet og bak på lammet. Det er fint om ein har fostervatn frå sauene som skal ha lammet, men det går greitt å bruka fostervatn frå andre sauar. Bind beina på lammet så det ligg nede. La fostermora få lammet før ho får sitt eige lam, gjerne når sauene ligg å trykker. Snakk rolig med sauene, og sei at han har fått eit fint lam. Etter ti minutt løyser ein beina og hjelper lammet til å drikke. Når lammet har fått råmjølk er det ein fordel å ha det i ein kasse hjå fostermora til ho har fått sitt eige lam og det har fått råmjølk.

Ta kopplam frå tidleg

Har dykk bestemt dykk for at eit lam skal bli kopplam er det ein fordel å ta det i frå mora når det er blitt slikka reint og har fått 1,5 til 2 dl råmjølk av flaske. Ha det over i ein tett, tørr og trekkfri bunge.

Klarer dykk å få sauar og lam ut på beite innan 14 dagar etter dei er fødte ligg både sauar, lam og sauebonden bra an. Å sjå trivelege lam som spring om kapp på jordene er lønn for strevet og ein kan i tillegg rekna med brukbare prisar på gode lam til hausten. Ikkje gje opp ved uhell. Vi må alltid hugse på at vi driv med dyr og ikkje maskinar.

Lykke til med lamming, sauar og lam.

Eg vil takka både Norsk Landbruksrådgiving Agder og ikkje minst sauebøndene i Vest-Agder for fleire interessante og gode år.